

ΠΕΡΕЦ ΜΑΡΚΙΣ

ΚΥΠΑ

ΔΥΧ Γ ΛΙΤΕΡΑ

ISBN 978-966-378-425-0

9 789663 784250 >

До 120-річчя з дня народження
великого єврейського поета
Переца Маркіша

В оформленні книги використані ескізи
Франсиско Хосе де Гойї до офортів серії
«Лиха війни» (1810–1820 рр.)
<https://www.museodelprado.es/goya-en-el-prado/>

ПЕРЕЦ МАРКІШ
КУПА

Переклад з їдишу Валерії Богуславської

ДУХ І ЛІТЕРА

УДК 821.112.28

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕНЬ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО ЄВРЕЙСТВА

M267 **Маркіш Перец. Купа** / пер. з їдишу В. Богуславської. – Київ: Дух і Літера, 2015. – 52 с. ISBN 978-966-378-425-0.

Поема «Купа» створена видатним єврейським поетом Перецом Маркішем під враженням від кривавого погрому в містечку Городище під час Громадянської війни на Україні. Сотні євреїв було вбито напередодні Судного дня, й їхні тіла лишались непохованими. Натуралістично зображуючи наслідки різні, поет щосили акцентує на пасивності жертв й закликає живих до помсти. Ця експресивна та емоційна поема справила потужний вплив на всю майбутню єврейську літературу.

Видавці: *Костянтин Сігов та Леонід Фінберг*

Дизайн: *Софія Діманд*
Верстка: *Галина Ліхтенштейн*

На обкладинці гравюра Гойї «В мішках» (1815–1819)

ISBN 978-966-378-425-0

© Давид Маркіш
© В. Богуславська, переклад
© ДУХ І ЛІТЕРА, 2015
© Софія Діманд, дизайн

1895-1952

Вам, вбитим на Україні, що переповнили її землю
перетрамбованими, непохованими «купами»,
понищеними Городищами містечок вздовж Дніпра, –
моя заупокійна молитва.

Перець Маркіш

*

Ні! Із залиплої не злиже бороди
І небо дьоготь, що вивергується з рота,
Брунатний розчин крові і блювоти –
Земля вгинається від чорної води...

Повітря б! Геть! Куди? Я покидьок, смердюк!
Шукаєш ти батьків, товаришів своїх?
Це я отут гребусь! Це я! Це тхне від мене і від них!
Геть! Геть від дротом скручених,
заллятих кров'ю рук!

Нас в купу скидано, немов брудну білизну!
Рви, вітре! Повіншуй! І на вінках наймення
віднови...
Навпроти церква возсіда, як тхір, над купою
потрощених людей...

О небеса трэфні! Щасти вам! Сало вже от-от
на сорочки суботні бризне...
Хай вам здоровиться між пада день у день,
І каяттю не буде місця...

*

Володіннями смерті іду,
День медами криваво довершений.
Смерть утуплює пику бліду,
З мене гóлуба має найпершого –
Голубочку, спускайся з гори!..

І гойдається присуд мій –
Закривавлений місяць,
Послід сяєвом висвітив,
З пилом нутрощів місиво –
До світання всі сні прибери...

10|11

З мого серця йде місто зурочене,
Ріг плечем підпира...
– Гей, сюди, козенятко, це гра:
Дві пігулки гіркі, позолочені,
Ще один обрізання обряд...

О, батьки, о, засліплі батьки!
Чом в розпусті я жив безпросвітній?
Чом сп'янілим тинявся по світі?..
Як же лячно у цім лихолітті
Крокувать по всесвітній біді!..

Гей, світ за́ очі, світе, розвітрись
Понад Нілом і тут, по Дніпру,
Ти, кому попроштрикано очі,
Купи покидьків у лихоманці,
Сіроманці, цвинта́рні вигнанці!..

Ти, Самсоне, засліплений велет!
Відросте в тебе знову волосся...
Знову вхопиш ти лук свій і жорном
Ненависну цю далеч струснеш –
Всенький світ хай обрушиться теж!..

12|13

*

На осонні містечко припада до землі,
Як в болоті возів перекинутих валка.
О, хоч хтось би увагу йому приділив,
Хоч би словом до нього озвався...

Яструб то – а чи вітру на сході то зойк,
І засліплі дахи, мов жебрацькі долоні...
О, з потятого спектра потятих зірок
Всемогутньому –
Руки червоні...

Я б в молитві з'єднався з Тобою, Господь,
Замість клясти Твою сивину,
Богохульством бруднити і серце, і рот:
Руки, що відмолились, Тобі простягну,
І вдесяте клену:
От Тобі, от!..

Як собака, хлебчи, припадай, скаженій
З ран роздертої шкіри – кривавицю, гній, –
Це від мене – жертва Тобі!..

Я в базарній юрбі прислужуся Тобі,
В чорній купі, що кров'ю стікає...
Ти із даху свого в груди цілиш мої,
Крук, старезний ватаг тої зграї...

Моє серце, те серце, що молилося ревно,
В спільній купі непотребу – рийся у смітнику!..
Дзьобай, длубай це м'ясо! Возами смердючими
пре воно –
Перетравиш жертву таку?..

*

Геть ціпок мандрівничий для рішучого кроку,
Накажи своїй правій нозі,
На крові присягнися,
Як шиї сокири – кашкет,
Охолонь...

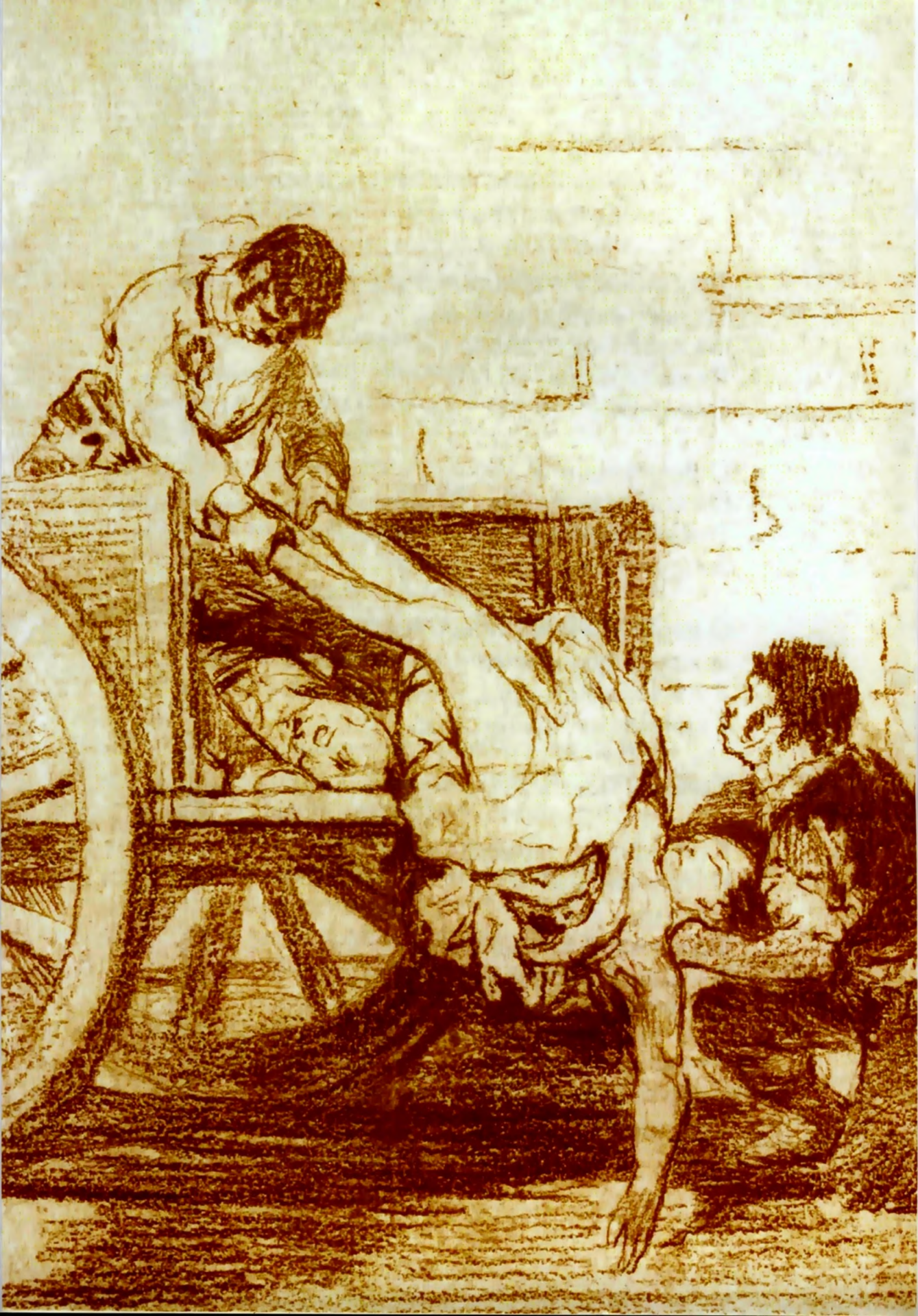
О Всепомічний!
Он спинилася чорна бідарка із людом поснулим,
То кривавий наш вирок зловісний...
Зворухнулося щось там іще...

14|15

О нестудені ріки, ви, очі мої!
Їх вихлюплюю криком – це пожертва Тобі!
Я – у чорній бідарці, у послуїї сім'ї,
У кривавому присуді долі...

Забирай мене вже, забирай мене вже, забирай...

Клич, хрести, зарахуй і мене –
Поголовно рабів,
Поголів'я рабів
Відштовхни, як завжди це робив,
Я – за них відступне,
Я – жертва...

*

Гей, ходаче засліплений, гей,
 вавилонський арфісте,
У престолу Всевишнього на козенятко обмінаний,
В мертве місто ходи, розкриває там купа обійми!..
Гей, музико, виплач відчай свій, гей,
 вавилонський арфісте!

Гей, ходаче осліплий на стежині до Віfleема.
Хай цимбали в руках різника з Вавилону,
 хай лемент,

Вип'є хай все посутнє скрипки мова казкова,
Заклинаючи
Сповіддю
Серце бузкове!

16|17

Вавилон розцяцькований, він, лихвар,
 прагне сплати,
Тата замість ягняти,
Молока із грудей, що розтято,
Де маля, зазіміле у камінь,
В місті, вславленім кістяками!..

Гей, ходаче осліпий, вавилонський музико,
Для престолу Всевишнього ти – пісне козенятко,
Кров'ю землю ненатлу втамуї,
В купі гною зіщулься зернятком, –
Нагодуєш саму
Матір Божу,
Застиглу з квітучим малим боженятком...

Гей, арфіст вавилонський,
Те й благають цимбали,
Де й скрипковому серцю,
Віфлеємському птаху, не зносить голови,
Продірявлену вись од ганьби
Оголивши, одмити в крові –
Таїну благодаті і любові яві!..

18|19

*

Поволі! Вітре, стережись у мандрах гудзуватим полем!
Як йти по купі черепів, по снігу, змішаному з кров'ю?
Оце бенкет тисячоліть, ця шкіра мамонта обсмолена
Доплюне кров'ю – й ти свої крила́ важенні, вітре,
згорнеш!..

Чигають на́вколо криниць з підзем'я животи порубані,
І випинають кістяки, як рогів і копит луна.
В криницях двох тисячоліть блукання завірюх розгублене,
І досі їх тужливий схлип не досягає дна...

Поволі! Купа в небо пре, роти дрилями хмари смокчуть,
І гній з роздряпаних кісток світ порохом переміря,
Червона юшка божевіль плачем перекипа в моря...

На шибениці батька ти не дуже, вітре, перекочуй,
Він смертю в купі відкупивсь, де мама просто спить моя.
Поволі! Вітре, стишуй крок, за кроком крок повз мої очі!..

*

Поспішає повз купу древня, згорблена гави,
Розпашіла, патлата, із дзьобом трухлявим...

– Ти куди це летиш в надвечір'ї осінньому?
– Щоб була не сама, хай злетяться сини мої...

Щоб не скиглили, з голоду пухнучи в гніздах.
– Ну, лети, хай щастить, поки ще не запізно...

І злетілась до купи гайвороняча зграя,
Недосвідчених гави стара намовляє:

20|21

– Ми городи і броди всі позаду лишили,
Гайворонячі крила ми вітром підшили...

Звеселяє поява гайвороняча купу!
Діти, гості, дорослі – радо шкіряться трупи.

Жити хочеться зграї, і в ній – кожній гаві,
Чорнокрило варнякають, як цигани гаркаві...

Вже на падаць хапливо накидатися можна...
Їжте! Бог допоможе плодитись і множитись...

*

О, яструбе, розпороши цю купу сміття, цю суміш
снігу і лахміття,
Промерзле звалище нестям, німого голосіння шмаття
Сповідувати – мій зарок, бо я заручник,
З тобою вкупі присуд мій цим ідолам служіть...

Христос! Аллах! До біса – хто там ще?.. Ходіть,
паломники, до мене,
Тут ваш, блукальці, мертвий син лежить!..

З усіх світів, земель, з усіх небес,
Хай горні янголи тебе в цій купі коронують!..

Ходіть, закідайте пільмою притьма нутрощі смердючі,
Тупцюйте, витопчіть ущент злопінявий засів,
Як здитинілий товк султан своє добро –
ви гаддя це плодюче...

О яструбе, і ти заквиць!
Вже кров'ю обважніли крила вітру,
Лиш я, сповідник ваш, несу безсонну варту...

*

О, плачте і квильте, нічні поїзди,
У плямах кривавих, гейби в копійках сургучевих...
Крізь гавкіт і гвалт рівчаками червоними,
Крізь слів і буслів огорожі,
Хай вам привид біди
Не розбудить сторожі...

Із задимлених чорних ровів
Вам націлені в груди
Змії напханих туго лузгою із гречки кишок...

– Заспокойся, менше з тим,
Споруджу високий тин,
Спи, стулюй мертві вічка,
На скрипці колискова-нічка, –
Не треба свічки...

22|23

Анічирк... До кого хоч озвися,
Ніхто, ніхто не піде звідси...

Вагон, іще вагон – мов Іродові таці,
Стрічаються і шлють гудки вітань...
Чи тішить світ кривава ця ілюмінація? –

Та я, немов задимлений ліхтар,
Немовби дзвін,
Йду сам-один
Збудуть з кровопролиття,
Розбурхати, звеліти:
«Гей, купо, годі кліпать,
Хапайте смолоскипи!»

*

Базарний, ярмарковий хрип –
Окріп.
Крик, вариво дряпучих крил,
Цеберок ґвалт.

Всіх підхопило збудження вечірне,
Скажений фрейлахс закаблукам заяскрив.
Вже торгував собі танок ганчірник,
До неба крамом скриню намостив.
День плідним був! Доскочили червінці!..
Старці бандурам моляться в пилюці,
Відмірює сліпцям їх статки куці
За Божим заповітом благодать...

24|25

– «Гей, краме мій, цеберки безневинні!..
З роси й води вам, дітки!..»
Розкидане в ровах наївні риють свині,
Моє багатство і мої святині,
В пилюці і багні життя шматки...

*

О яблука очей
В землі, що дні зносила,
Розбившись об ночі пруг,
Лискучі й лисі
Латка́ми звисли,

Стікаючи на груди теплим гноєм:
У Божій хаті вибиті шибки.
Ви – вікна-сліпаки!..

Білок драглистий...
В пилюці й попелі сліпцями лізти...
Лизать, мов хробакам, із вогняних криниць,

26|27

Старцями їм на цвинтарі світанків
Молити ниць...

Колін горби,
На ланцюгах до паколів прип'яті,
Шляхами обперезані навхресно,
Обгавкують, обпатрують їм п'яти...
Я черепом вкочусь під ваші вії,
Здійму я мертвих, Боже, іменем Твоїм,
Амінь!..

З країв, де листям облетіли дні,
Де чорна костюмаха, ніби вдома,
Я випливу у човника на дні,
Я проросту із диби дубенятком,
Продерши млу, зірву печатку долі
Злої,

Вдеруся до воріт,
Здеруся на амвона:

– Гей, злидні-крамарі,
Причинники, ганчірники старі,
Старці базарні,
У чорній цій дірі
У постіль мли
Всі покотом лягли
Ви о нічній порі!..

Несуть з усіх усюд обвуглені тіла,
Їм брудершафтами втішатися укупі,
І орють борозни плечима трупи,
Сріблиться з чорноти запаморочлива імла:

Жахає будь-кого тягар святої муки,
Та будь-кому кортить зігріти жаром руки...

І колесом повз нас кривавий вітер в небуття,
У срібних пелюшках сполохане дитя...

Спливають у моря обсмалені мерці,
Затискуючи сні в замурзаній руці...
І божевілля жебонить:

– Спиніть!

– Спиніть!

Святенний спокій жертв не до лица нікому!..

А вітер виє в комин:

– На поминки!.. На помин...

28|29

*

Хрещену голову сховав
Від псів, від гав
І поховав...

І дав зарок:
Ані на крок...

Очима в піні вловлюю знічев'я:
У стерві –
Черви...

У небо погляд –
Там нікого.
Прокляв я Бога!

Ти кажеш: ані руш, і не посмій.
О Боже мій!

До Божих ніг
До краплі все, з усіх голів моїх,
Ще й сам би ліг...

Та крила круків крають Божу вись!..
– Дивись, дивись,
Радій хреститися іще – мені з'явись!

*

Минає цей день, ніби голуб, щезає.
Нікого навкруг, в землю вчавлена їжа,
Востанне він кида зацькований погляд...
Гарчить, і плюється, й тікає чимдуж...

А що він поробить з мерцями у місті, –
В порожніх обійстях
Смердота нависла...
Як чорний побитий собака, за ними
Скрадається ніч різанини...

Колиско непотребу,
Тхне твоя циця
І хвиця...

30|31

Тікай, бо вже край,
Чимдалі тікай...

Нехай над шляхами лунає мій крик:
«Тут дім з порцеляни поставив Господь,
Отут він нам явить свій сяючий лик, –
Жебрацтво, приходь,
З посмертним синцем, що забув бути ротом,
Вітаючи голод двадцятого року,
Ходи звідусюди,
Щоб жерти, впиватися аж по нікуди –
– Лехаїм! Із нашого поту і труду!..

Іду, і вертаюся знов безнастанно:

Гей, шийте нас в дурні, беріть у заставу,
Сколотини туги, наш біль замість рому, –
Лехаїм! Єгово! Христосе! Аллаху!

Отруєна падаць, блювота погрому,
Колода єдина від хати,
Щоб лихо її колихати,
Єдина – на ніч всю, на місто,
На жах...

О, швидше би звідси,
Молити, молитисьь:

– Даруй для нужденних,
Даруй для стражденних,
Даруй і мені
Скривавлений німб!..

*

Ой, безтямні мої ноги ще й дурні,
Нічку поспіль прострибали по стерні...

Чий поранений, ридаючий поріг
Проминули в цьому світі без доріг?

Там в свічада ясно сяючих шибок
Не загляне ні людина, ані Бог...

Біля хвіртки (що порубана – шкода!)
Всівся сум, як кіт, що гості вигляда...

Наче мало тигру світанкових барв?
Геть із двору, гадку хвору тут не бав!..

32|33

Ой, безтямні мої ноги ще й дурні,
Нічку поспіль простирчали на стерні...

*

Віднині навік розпрощатися треба,
Бо тліном відгонить обіцяне небо,
Зруйноване свято Адама-дитини,
Де поряд пасуться і вівці, і свині;
Де мед з молоком перехлюпують полем
І повнять колосся, тамуючи голод.

Попечені груди в коростянім струпі,
В коморах пожеж, що розвалюють слупи,
Аж репають, напхані мамами з дітьми...
Солом'яні стріхи вогненно вагітніють...

За віщо їх спалюють, струюють димом?
Аж кожне з десятків тих тіл – то єдине...

34|35

Самотне прибилося чиєсь козенятко,
Пречисте, з дзвіночком на шиї біленькій,
Буцається, грається, дзвоником дзенька...

Обкрутять... охрестять... замучать... зламають...
Он в шийку пречисту залізо встромляють...
На німби покроють
Покроплене кров'ю...
На трьох розділім з неостиглого праху!
Лехаїм! Єгово, Ісусе, Аллаху!

*

Полоще в роті ніч, заграючи,
З десяток зірочок-краплинок.
Де срібним вівцям пастися вночі?
Ходи сюди, ягня сумирне!

Хто тут поліг, тим спокою нема,
Чатує ніч, як ніж, на спалах сяйва.
– Ходи сюди, голісіньке, в труну,
Сумирно ляж, моє ягнятко срібне.

Спи, чоловіче. Не скарає крук,
Бо ліньки йому порати непотріб.
Труна – ковчегом для сумирних куп,
Що, ніби вівці, різнику покірні.

Поцупили в святковості субот
Скривавлений світання здертий скальп.
Круки, не зазіхайте на ягнят,
Посріблених сумирно для заклань...

Ненатлим – гори їдла задарма!
Пантрує падаць круків'я голодне.
Вже гайворонням кублється пільма.
Ягнята срібні на заклання згодні.

*

Так із рогами променів олені, танучі димом,
З повним ротом пісень
Промайнуть поміж нами,
Сніжно-білим лелекам шлях змастивши далекий...

Вишину опівнічну протопчуть верблюди,
В клапті краючи пащами сніжно-білу пустелю,
Як вервечка чернеча в задимлених рсях,
Повз бархани мерців, різанину погромів
І повз трупи, як дрова, на хвилях Дніпрових...

Перший серце, ще тепле, за ногами волочить,
Захолонути в глину він, розтятий, не хоче,
Інший в зашморгу віття чорним віхтем тріпоче...

36|37

То куди ж ви, верблюди, із накраденим скарбом?
Глина, дрова – Дніпрові не дасте ви спокію...
Геть! Вп'єтеся до смерті вогняною рікою!
Дніпре, вбитих прихильно похитуй рукою!..

Линуть трупи по хвилях, пливуть поторочі,
Із човнів мертві руки звисають, мов дрова,
І човни, як верблюди, крають хвилю Дніпрову,
Мов, пустелю долаючи, горбляться, плачуть...

*

«Гей, мерщій на базари в нічнім занімінні,
З-під поли там гендлюють бородами й кістками...»

О, як плачуть верблюди, що в пустельні світання
Тягнуть мотлох возами із базарювання...
Їх обпатрує дощ,
Їх батожать вітри...
Де засіяно тричі – врожаю не збери...

Береги їм лягають – об'їдені хмари,
Губ порепаних згагу чи втамують вони їм?..

38|39

Ти, із рогами променів оленю, танучи димом,
З ротом, повним піснями,
Промайнеш поміж нами,
Сніжно-білим лелекам шлях змастивши далекий...

*

Ой ти, оленю-Дніпре,
В разках надвечірніх вінків,
Що дочкам України
Наречених жаданих приваблять...
Схвально захід бурштинні
 впліта співанкі,
Осяваюсь тобою,
О мій оленю-Дніпре!

Дніпре, Дніпре, криваво покряний ти,
Вік твого б не побачити плину,
Світ за очі тікати...
Замордовані линуть брати
Вируванням розтятим...

Плач, дівча! Невсипуща ріка –
Рана й жах України.
Шкаралуща,
Кривава смага шкарубка –
Я твій суджений нині!

40|41

*

Тобою, мною, чи моїм злощастям
Сатається нитками долі дрантя,
Смикнеш за котру?

Застигла вдавано
Луна церков кошлата
З хижацьким дзьобом...

Голодний рік двадцятий
Мене плюндрує – на нові хрести
Мені плювати!..

Моя мезуза в небі розіп'ята.
Дерева мсти,
Фортеці раю з брамами Синаю –
Все, все проклинаю!

*

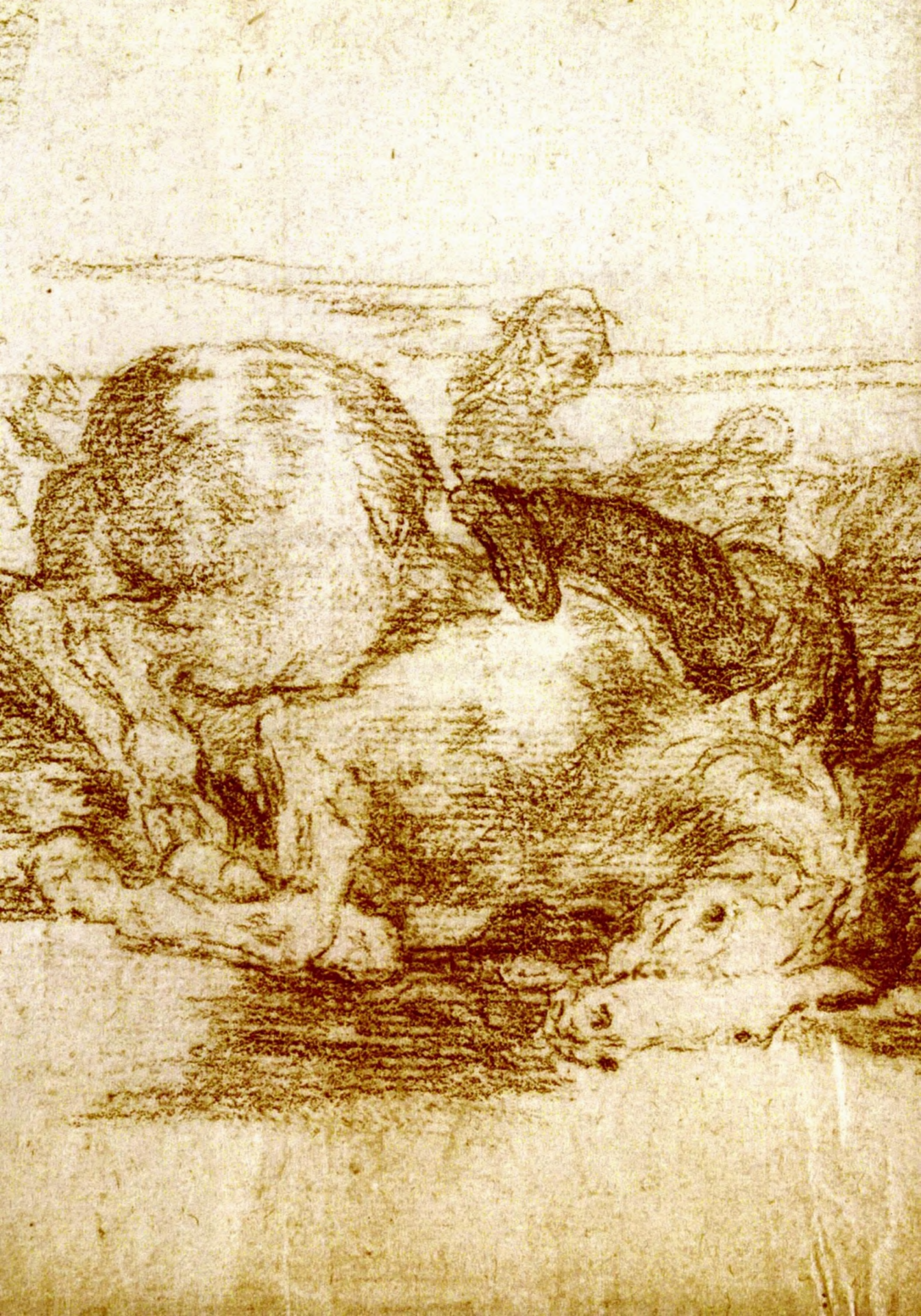
Немов колосся, що до неба ласе,
Все гладшає, бо щоки надимає –
Але чи небо дасть ковток хоча б?..

І небо, чайник у блакитній блясі,
Гне кирпичу коло вуст – дощу немає –
Чи їм перепаде краплиночка хоча б?..

Тонкі стеблинки, мов криві дротинки, –
Чи колесують їх, чи хто шмагає –
Ковтнути вітру свіжого хоча б...

42|43

Немов кістками рученят дитинних,
Травою ситий захід ремигає,
Сивіє димом диво на очах...

*

І надходять, і йдуть за батьками – нащадки
Задля хліба і солі у праці нещадній,
Може, крони, круками пригашені
Непогрішимо
Припорошать, нарешті, грошима...

Щоб, може, світило
Про нас поспитало
І нам присвітило...

44|45

Посеред вічно сліпучого світу
Двори занехаяні
В плачах безпросвітних...

В них занурений світ, наче привид стоверстий,
Чуха спину об сонце й прокляттями хрестить:
– Щось свербить, щось смердить мені, браття
і сестри!

Дзвін розбитої шиби – заміна оркестру,
Витріщаймось на море крізь пустку віконця:
– Диво! Диво! Спокуса! Затьмарення сонця!..

І полудневе сонце із пробитої циці
Кров біблійного мору лє на юрмища всі ці.

І картає цю купу, засмальцьовану хмару:
– Хто розтяв мені серце?
Хто загоїть, попестить?

Чи ковчегу, заблуклому в повені сліз,
Голуб з мертвого моря жарину приніс?

О розпачливий вітре пустель,
Поверни
Мені попіл цілунку Прометеевих скель!..

Омини, о, мене ом이니 –
Голові не спочити в ковчезі оцім
Серцю трунку не спити, як в пустелі вівці.
Не пали мене,
Затули!..

*

Не хочу я, щоб місто визнав світ
Своїм амвоном
І таврував мене він звідти:
«Згвалтований!»

О, ця кривава купа, суміш праху,
У Божі вуха – божевілля жаху.
Тікаймо, тікаймо,
Втулімося в камінь,
Хай скеля на скелю війною,
Стіною, –

О поколінь параноїя!

46|47

Мене розтинає
Бажання останнє:

Сльозами мене поливайте,
Доправте мене, поховайте,
Як оленя, у світанні!..

Намарив я небо, палюче і рвійне,
Де безліч зірок і пісень солов'їних...
Хто шив тії шати,
Й мене б мав втішати?..

Очей повидзьобаних обгорілі зорі –
Ув ополонку мідяки сніжинок,
В скривавлених моїх грудей долину –
Купи собі моє червоне серце, горе,
Поший із нього свій кривавий прапор!

*

Сьогодні ніч зливає молоко із глеків

ще живих та гожих.

О чорна кицько, ти не бійсь моїх тривожних кроків:
Тікаю із цупких лабет нового юрмища пророків,
Що чавить, начебто гора, всі десять заповідей Божих.

Димлять роти їм спрагли, як вогненний кратер,

І дудлять кров п'янку і мозок – чорний опік...

Гей, приводом зелених свят годилось би

мій спів обрати,

Горою Божий заповіт вщент не розтрощено

допоки!..

Дві пташки хрестять їм роти, та мови заборони

Їм сповивають язики у каяття без меж...

І хилять голови до них в зірковій піні крони...

О горо ворожнеч! З тарелі, що вгорі,

ти злизуєш сукровиці блавати,

Кішками блукачі поміж нічних пожеж,

Між знавіснілих пик юрби, що їй на Боже

і людське плювати!..

*

Кривавий Бог, скажений танцюрист,
Паланням дзвону кличе до розплати, –
У Вавилон, у другої Голгофи зміст!..

О небожителю, у купі гною
Нарівні Ти зі мною,
Залізом так прип'ятий,
Як віспою цвяхів ми до бруківки міст...

Голгофа!
До Бога церква хрест несе,
Як срібняки! немов шинкарка штофа,

48|49

Хода Христова
Морозить крони до зірок, і град збиває цвіт!

В твоїм крилі я, мов забитий перший цвях,
У височінь, в сміття, до вавилонських стін...
Хай перша крапля крові з рук, з тим –
В бурдюк бездонний, в ненажерний світ,
Що спрагло всмоктує світань жарини...

То хай води із прахом ніг Твоїх ковтне
В засліпленості Магдалини,
Хай чаша ся не промине!..

50|51

*

Ні! Із залиплої не злиже бороди
І небо дьоготь, що вивергується з рота,
Брунатний розчин крові і блювоти, –
Земля вгинається від чорної води...

Повітря б! Геть! Куди? Я покидьок, смердюк!
Шукаєш ти батьків, товаришів своїх?
Це я отут гребусь! Це я! Це тхне від мене і від них.
Геть! Вошам до вподоби я, мідяк з обдертих рук...

Нас в купу скидано, немов брудну білизну...
Рви, вітре! Що тобі до цих красунь, до цих діток!?
Навпроти церква возсіда, як тхір, між купи
пошматованих кісток...

Ось я! Оце ось я! Чи хто мене на небо візьме?..
О мудрість Божа! Бог із нами!
Амен!..

Усі права застережені.
Передруки і переклади дозволяються
тільки за згодою автора й редакції

З питань замовлення
та придбання літератури звертатися:

Видавництво «ДУХ І ЛІТЕРА»
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ
Серія КВ № 5725
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
вул. Волоська, 8/5, кімн. 210, Київ 70, Україна, 04070
Тел./факс: +38 (050) 425-60-20
E-mail: duh-i-litera@ukr.net (відділ збуту);
litera@ukma.kiev.ua (видавництво)
www.duh-i-litera.com

Надаємо послуги: «Книга – поштою»

Scaning & book-mastering

Подписано к печати 4.10.2015.

Формат 60x84/16.

Цифровая печать. Бумага офсетная.

Условн. печат. листов 3,0.

Гарнитура Vannikova.

Тираж 100 экз.

ООО «Феникс»

03148, г. Киев, ул. Гната Юры, 9, тел./факс (044) 407-11-91

www.fenix-design.com

Свидетельство о внесении в государственный реестр
субъектов издательского дела серии ДК №3835